

A HŰ MADARAK.

Levél a virágtól,
Virág dalos ágtól,
Vándormadár elvált
Leveletlen fától,
A hazai tájtól.
Kik itthon maradtak,
Szomorúan járnak...
Adjatok magocskát,
Szél ellen bűvöcskát
Szegény hű madárnak!

Kik levélhulláskor
Napkeletre mentek,
Most az öröm szárnyán
Ringanak, szép táján
Pálmaligeteknek.
Arany bogarakból
Vigan lakmározna...
Adjatok magocskát,
Szél ellen bűvöcskát
Szegény hű madárnak!

Dideregve, éhen
Udvarunkra térnek,
Bánatos szemekkel,
Panaszos énekkel
Könyörögve kérnek.
Oltalomért hányszor
Ablakunkra szállnak!
Adjatok magocskát,
Szél ellen bűvöcskát
Szegény hű madárnak!

Itt született szegény
Ezen a szép tájon,
Zúgó Tisza mellett,
Zúgó Duna mellett,
Zöld leveles ágon.
Ha puszta is: híve
A hazai tájnak...
Adjatok magocskát,
Szél ellen bűvöcskát
Szegény hű madárnak!

(Pósa Lajos.)

A MEGFÁRADT EMBER.

A földeken néhány komoly paraszt
hazafelé indul hallgatag.
Egymás mellett fekszünk; a folyó meg én,
gyenge füvek alszanak a szívem alatt.

A folyó csendes, nagy nyugalmat görget,
harmattá vált bennem a gond és teher;
se férfi, se gyerek, se magyar, se testvér,
csak megfáradt ember, aki itt hever.

A békességet szétszítja az este,
meleg kenyérből egy karaj vagyok,
pihen most az ég is, a nyugodt Marosra
s homlokomra kiülnek a csillagok.

(József Attila.)

Beszéd madarak- és fák napjára.

Eszkendőről-eszkendőre felszedi sátorfáját minden iskola,
amikor az idő kienged téli szállásunkból, hogy felkeressük a szabad természetet, s legalább egy évben egyszer gyönyörködjünk közösen szépségeiben, nagyszerű alkotásaiban.

Bizony, nemcsak egy esztendőben egyszer kellene észre-

vennünk a természet nagyszerűségét, csodás szépségét és csak a vak előtt fel nem tűnő célszerűségét, hanem minden nap, hiszen a mi földi életünknek egyik legfontosabb alapja éppen a természet. Nélküle nem ennénk kenyeret, nem főzhetne édesanyátok még egy kis krumplilevest sem, nem ehetnétek szalonnát, de gyümölcsöt sem, hiszen fű, fa, állat, ásvány, minden a természet alkotása.

És mégis, hányszor vétkezünk a természet ellen napjában is. A község utcáin lévő fák leveleit letépi, virágait leszaggatják, a fák ágait letördelik, héját megfaragják bicskával, mások a hasznos éneklőmadarak fészket fosztogatják ki, s egyáltalában nem gondolnak arra, mekkora kárt csinálnak ezzel a meg gondolatlan cselekedetükkel nemcsak maguknak, hanem embertársaiknak is.

Mert hiszen könnyű belátni, hogy a község utcáin, az udvarokban ültetett fa nemcsak azért van, hogy alatta a forró nyári napokon meghúzódjunk, enyhet találjunk, hanem azért is, mert jó porfogók, tisztítják lombjaikkal az állatok által felkavart portól szennyezett levegőt, hanem gyümölcsükkel táplálnak is bennünket, amikor pedig kivágják őket, fájuk szerszámnyélnak, bútornak, tüzelőnek lesz jó, így megint csak az ember hasznát szolgálják.

A gyümölcs — tudjuk mindnyájan, — nemcsak kiváló táplálék, hanem a falusi ember egyik fő kenyérkereseti forrása is. A falusi ember főlegesen gyümölcsét beviszi a városba, ott drága pénzen értékesíti, s mint gyümölcsíz kerül messze földön forgalomba, más szegény emberek asztalára, olyanoknak, akiknek nincs módjukban városban gyümölcsfát tartani és gondozni.

Nem tudom, azok a madárfészkeket fosztogató gyermekek gondolnak-e arra, csínytevésükkel hány embertársuk asztaláról vonják el a gyümölcsöt? Hány gyermektársuk szájából veszik el az ízes almát, mosolygó körtét, szőlő barackot, szőlőt, diót és a többi sokféle gyümölcsöt, amit pedig ti is szerettek, s ugye, milyen rosszul érzitek magatokat, ha valamely évben rossz termés van gyümölcsben, s magatok sem ehtek elegendőt.

Pedig a legtöbb rossztermésnek mi, emberek vagyunk az okozói. Hogyan: hát úgy, hogy egész télen át rá sem gondoltunk a házunk táján élelemért, védelemért könyörgő kis madarainkra, elnéztük éhes tekintetüket, azt, hogy míg társaik — érezve a természet őszreválását — elköltöztek melegebb hazába, ezek hűen ittmaradtak nálunk s segítségünket kérik. Hányan gondoltak arra, hogy jó szívük sugallatára hallgatva enni adtak volna nekik, hiszen semmi sem marad hála nélkül. Mert az a kis madár, amelyet mi télen megsegítettünk a hideg és az éhség szörnyű szenvedése ellen, tavasszal szorgos munkájával ezerszeresen visszafizeti nekünk azt, amivel segítségére voltunk. Ingyen, minden napszám nélkül gondolozzák gyümölcsfáinkat a hernyók és más kártevők ellen. Gondoltatok már arra, milyen hasznot tesz nekünk csak egyetlen cinkepár is a nyáron? Bizonyosan nem, mert ha gondoltatok volna erre, bizonyosan nem

fosztogatnátok fészkeket, s egészen bizonyosan gondoltatok volna rájuk a télen is, amikor a jó meleg szoba ablakán gyönyörködtetek a fehér, behavazott téli képben, amikor ők élethalálharcot vívtak éhséggel, hideggel szemben! Ha egy cinke egyetlen napon csak 50 férget pusztít el, ápristól szeptemberig számítva, az legalább öt hónap, vagyis kereken százötven nap. Ez azt jelenti, hogy az az egyetlen cinke egész nyáron át százötvenszer ötven, vagyis 7500 férget, hernyót s más kártevőt pusztított el. A párja legalább ugyanannyit, ami már 15.000 féreg, ami mind a mi fáinkat pusztította volna, a mi almánkat, körténket rágtá volna meg. Ha már most egy cinkepar — csak 5 fiókat nevell fel egy nyáron, s azok is legalább 3 hónapig részt vesznek szülőikkel a hernyók irtásában, — hiszen ők éppen ilyen káros rovarokkal táplálkoznak, nem nehéz kiszámítani, hogy egész kerteket, a gyümölcsfák százaát tisztogathatták volna meg, a gyümölcs sok-sok métermázsája maradt volna mentes a korai lehullástól, pusztulástól. Hogy ez mit jelent pénzben, azt is kiszámíthatjátok szabadidőtökben. Hány csizmát, cipőt, ruhát vehett volna ezen édesapátok?

Bizony, gyermekek, amikor letépititek a fák leveleit, virágait, letördelitek gallyait, erre is gondoltok kel'ene! Arra, hogy ezzel a rongálással, amire szükség egyáltalában nincsen, hiszen másként is játszhatnátok, csak magatoknak, jó szüleiteknek és embertársaitoknak tesztek kárt. A régi népeknek szent fái, szentelt állatai voltak, ezzel akarván figyelmeztetni az embereket arra, hogy a növény is, az állat is az Isten teremtménye, amí éppen úgy kíméletet érdemel, akár az ember vagy gyermek. Bizony, nálunk is elkélne ilyen növény-, állatünnepelés, ha nem is nyilvánítanánk őket szenteknek. Hiszen táplálékunk, az egyetlen izesítő só kivételével, mind csupa növényi és állati részekből álló, szóval a természet adja nekünk. A saját maga, és embertársai ellensége tehát az, aki tudja, mit jelent az, a növényeket és állatokat kínozni, pusztítani, és mégis megeselekszi!

Gyermekeim! Ellenségei vagytok magatoknak? Szüleiteknek? Embertársaitoknak? Azt akarjátok, hogy eltűnjön asztalotokról a kenyér, a gyümölcs, a hús, a főzelék, a vaj, a zöldség-féle? Azt akarjátok, ne legyen ruhátok, cipőtök, ne legyen egy szék, amire leülhettek, úgy, amibe fekhettek, ha nyugóra tértek? Ezt nem hiszem, hogy rendes gyermek akarhatná. Ha pedig így áll a dolog, ne kínozzátok az állatot, hiszen az is érez, annak is fáj a bántalmazás, akár tőnektek, ne fosszátok ki a hasznos madarak fészkeit, ugyan mit szólna édesanyátok, ha benneteket elragadna valaki s nem engedte többé haza, ne pusztítsátok a növényeket, hiszen növény a tápláléka az állatoknak, mindkettő pedig a mienk! De nem elég az, hogy ti magatok nem bántjátok a növényeket és állatokat, az is szükséges, hogy a mások pusztítását is megakadályozzátok!

Ezek kell, hogy eszünkbe jussanak ilyenkor, madarak és fák napján, s elég szomorú, hogy a természet védelmére külön napot kell szentelnünk! Majd, ha minden ember belátja azt,

hog्य növények, állatok nélkül nem tudnánk élni, akkor várhatjuk azt, hogy a természet is meghálálja védelmünket, gondosságunkat, amelyben növényeit, állatait részesítjük, s akkor megfizeti majd jószágunkat, ami különben nem is annyira jószág, mint a saját jól felfogott érdekünk, akkor fogja igazán meghálálni a velle való törődést!

A MAGYAR PARASZT.

Csak akkor látod őt, ha szürke éjjel Roskadt inakkal lassan ballag aztán,
száguld tovább a gőzvasút veled, bölcs mélabú van napsütötte arcán,
s a hajnal mérgező lehelletével de szem nem látta őt könnyezni még.
leng tejszínűn az alvó táj felett.

Mint egy bús isten, jár a zöld mezőben
döbbenve nézem, mint halad előttem,
és nem tudom, mi bántja nagy szívét.

Merengve megy előre, méla, álmos
lovát magára hagyja szántani,
olykor kitarja karját, mint a táltos
csillognak inge hősínű fodrai.

(Kosztolányi Dezső.)

BÚCSÚ AZ ERDŐTŐL.

Csak el kell válnunk, jó öreg fák, Hiába mond regét a lomb ott,
Hiába is marasztotok; S lombok között dalt a madár.
Hiába hajlik rám hízelegve, Szívemben ott is az zokog majd,
Illatos, árnyas lombotok, Amire te tanítgatál...
— Csak el kell válnunk, jó öreg fák. Hiába mond regét a lomb ott!

Pedig tudom, hogy visszasírlak, Minek, miért marasztalnál hát?
Én édes erdőm tégedet; Hisz' lásd, te jössz el énelem;
Arcomra titkon könnyet ejt az Madárdalos, csöndes magányod,
Idegen büszke rengeteg... Itt zsong örökre lelkemen,
— Oh, én tudom, hogy visszasírlak! Minek, miért marasztalnál hát?

(Szabolcska Mihály.)

Húsvéti magyar népszokások.

Bartha Károlynak kedves húsvéti rigmus-gyűjteményében találjuk a következő szatmármegyei, botpaládi köszöntőt:

Nagypénteken sokat sírtak,
Sok hímes tojást is írtak.
Adjanak egy hímes tojást.
Kerüljék el a locsolást.
Most hát húsvét van, örvendjünk,
Egymást locsolni készüljünk.
A Jézus is a bérével
Locsolt piros vérével.
E ház népének azt kívánom,
Kívánságom meg nem bánom,
Éljenek boldog napokat,
Bú nélkül valókat,
Szívemből kívánom.